

Зореслава Шевчук

ORCID 0000-0002-9309-5517,

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри української мови,

Кам'янець-Подільський національний

університет імені Івана Огієнка

САКРАЛЬНИЙ ВИМІР МОВИ: ОСМИСЛЕННЯ ЛІНГВОФІЛОСОФСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ ІВАНА ОГІЄНКА (на матеріалі книги «Рідна мова»)

У статті проаналізовано сакральний вимір мови у лінгвофілософській концепції Івана Огієнка на матеріалі книги «Рідна мова». З'ясовано мовні, стилістичні та прагматичні засоби сакралізації слова, окреслено духовно-національні й етичні засади розуміння мови як святині та чинника формування особистості.

Ключові слова: сакральність мови, Іван Огієнко, лінгвофілософія, духовність, національна ідентичність, метафора; оцінне значення, мовна етика.

Постановка проблеми. У сучасній лінгвістичній науці зростає зацікавленість до репрезентації мови не лише як системи знаків чи інструмента комунікації, а як духовного феномена, що формує національну свідомість, етнічну ідентичність і ціннісну картину світу. Особливого значення в цьому контексті набуває поняття сакральності мови, яке відображає уявлення про мову як святиню, носія традиції, морального коду та культурної пам'яті народу. Проблема сакралізації мови осмислюється в дослідженнях українських мовознавців (Н. Зборовської, Л. Масенко, Т. Космеди, Г. Вокальчук, І. Фаріон, Л. Ткач, Н. Сологуб та ін.), які підкреслюють, що духовна природа слова – це не лише питання стилістики чи естетики, а насамперед спосіб самопізнання людини та нації. За словами А. Ярунчика, мова через посередництво слова не лише здійснює відображувальну функцію, а й формує свідомість людини, впливає на її соціокультурний досвід та збагачує духовно [4]. Дослідники також вказують на те, що мова може виступати як «душа народу», як «ключ до національної пам'яті» або як арена боротьби за символічну владу та культурну автономію. Зокрема, у фокусі сучасної науки опинилися такі питання: яким чином мова стає сакральною в мовному дискурсі, які лінгвістичні механізми засвідчують сакралізацію мови, як ця функція мови пов'язана з ідентичністю та культурною пам'яттю, а також як сакралізація мови виявляється через мовні образи, метафори, наративи.

Поняття сакрального виміру мови втілене насамперед у творчості Івана Огієнка (митрополита Іларіона) – визначного мовознавця, культурного діяча, богослова і перекладача, який вибудував власну філософію слова, засновану на ідеї духовної єдності мови, віри та культури. Його праця «Рідна мова» є синтезом мовознавчої, педагогічної й духовно-філософської думки, що утверджує мову як основу національного буття. У виданні «Рідна мова» він проголосив: «Поки живе мова, житиме й народ, як національність; не стане мови – не стане й нації» [2]. Ця теза підкреслює ключовий для митрополита Іларіона принцип: мовне буття є тотожним буттю національному. Втрата мови для нього означає не просто зміну культурної форми, а розпад духовної єдності, руйнування історичної тяглості та колективної самосвідомості. Саме тому автор надає мові статусу сакральної основи національного життя, що потребує постійного плекання й захисту.

Дослідники творчості Івана Огієнка (О. Гривнак, Л. Ляхощька, В. Майборода, В. Мацько, Г. Опанасюк, Ф. Погребенник, Є. Сохацька, М. Тимошук та ін.) наголошують на багатогранності його наукової спадщини, розглядаючи її з історико-філологічного, культурологічного, релігійознавчого й педагогічного поглядів. Проте питання сакралізації мови в його лінгвофілософській концепції, зокрема на матеріалі книги «Рідна мова», ще не отримало системного мовознавчого аналізу. Здебільшого воно розглядається у загальнофілософському чи культурологічному аспектах, тоді як потребує лінгвістичного вивчення мовних засобів, через які Іван Огієнко реалізує ідею священності слова. Саме сакральний вимір мови – серед основних проблем, що потребують подальшого осмислення. У працях Івана Огієнка чітко простежуємо мовно-філософські установки: мова – це «наріжний камінь існування народу», «ключ до культури та самоусвідомлення». Проте лінгвістичні методи дослідження цієї теми залишаються недостатньо окресленими: питання, які мовні засоби та семантичні структури підкреслюють сакральність мови, як у мові реалізується ця функція, як вона пов'язана з гендером, соціокультурним контекстом – питання, які потребують систематичного вивчення.

Отже, актуальність нашого дослідження зумовлена необхідністю поглибленого аналізу мовних механізмів сакралізації у творчій спадщині Івана Огієнка, що дозволяє поєднати філософське й лінгвістичне бачення природи слова. Аналіз книги «Рідна мова» як джерела лінгвофілософських ідей дає змогу простежити, яким чином у мові втілюється концепція митрополита Іларіона щодо духовного буття народу.

Мета статті. Мета розвідки полягає в окресленні мовних варіативностей щодо інтерпретації мови як сакральної сутності в праці Івана Огієнка «Рідна мова».

Виклад основного матеріалу. Видатний український мислитель С. Кримський розглядав мову не лише як засіб спілкування, а як глибинний елемент культури, мислення та ідентичності людини [1]. Його розуміння мови як духовного центру людського існування перегукується з ширшими гуманітарними підходами, у яких слово є носієм цінностей і колективної пам'яті. Саме на цьому ґрунті природно вибудовується перехід до огієнківської концепції, що надає мові не тільки культурного, а й виразно сакрального виміру.

Мова, на думку Івана Огієнка, є не просто засобом людського спілкування, а *«то основа нашої віри, нашої історії, нашої культури, нашої церкви, як жива душа народу як жива душа нації»* [2, с. 108]. У праці «Рідна мова» мислитель вибудовує цілісну лінгвофілософську концепцію, у якій слово має сакральну сутність і виступає інструментом духовного єднання людини з Богом, нацією та історією. Уже на початку книги Іван Огієнко проголошує: *«Літературна мова – то головний двигун розвитку духовної культури народу, то найміцніша основа її»* [2, с. 16], *«Як про духовну зрілість окремої особи, так і про зрілість цілого народу судять найперше з культури його літературної мови»* [2, с. 17]. У цих тезах розкривається центральна ідея його концепції: ототожнення мови з духовною енергією народу. Для митрополита Іларіона мова – не об'єкт аналізу, а живий організм, священний простір, у якому зберігається Божа іскра людського буття.

У книзі простежуємо постійне прагнення Івана Огієнка довести, що рідна мова є не лише історичною спадщиною, а й моральним обов'язком кожного. *«Любімо ж Рідну Мову, Як матір нашу Рідну»* [2, с. 138], – закликає автор, створюючи метафору материнства, яка підносить мову до рівня святині. *«Ось тому то рідна мова зветься мовою матерньою: це та мова, якою рідна мати співала над нашою коліскою наші перші пісні, що бринять нам ангельськими звуками, звуками, яких ми ніколи в житті не забуваємо й не забудемо!»* [2, с. 137]. У тезі простежуємо елемент сакралізації, адже матір у традиційній

культури символізує життя, захист, духовне джерело. Порівнюючи мову з матір'ю, Іван Огієнко утверджує її як об'єкт безумовної любові й шанування.

Сакральність у концепції митрополита Іларіона виражається не лише в емоційно-оцінних висловах, а й у логічно вибудованій системі духовних аргументів. Мовознавець наголошує: *«І це Дух Святий поблагословив і нашу українську мову бути мовою богослужбовою, як поблагословив і всі інші мови! Нема мов великих і малих. Усі вони – дар Духа Святого для людини»* [2, с. 112]. Отже, мова – канал Божественного одкровення, засіб, через який людина долучається до вищого смислу буття. Цей постулат перегукується з християнською ідеєю «Слова», що стало тілом (Євангеліє від Івана), і демонструє, наскільки глибоко Іван Огієнко інтегрує релігійний вимір у мовознавчий дискурс.

Однією з наскрізних категорій лінгвофілософії видатного науковця є служіння мові. Для Огієнка «служити рідному слову – це служити народові», адже через мову реалізується духовна місія нації. У цьому простежується ідея сакралізації не лише мови, а й діяльності мовця: людина, що береже й поширює рідну мову, виконує моральний обов'язок перед Богом і народом. Таке розуміння мови як обов'язку й служіння надає їй статусу ритуального, священного акту, у якому поєднуються духовність і практична діяльність.

Особливо виразно Іван Огієнко підкреслює нерозривність мови й віри. Він зазначає: *«Кожна віра найміцніше зв'язана з рідною мовою народу, бо рідна мова – то основний родючий ґрунт кожної віри. Рідна мова – шлях до Бога»* [2, с. 55]. Ця теза Огієнка відображає його ключове переконання: віра не існує поза мовою, бо саме мовою людина осмислює світ, молиться, формує духовні смисли. Коли релігійні уявлення, молитви й священні тексти засвоюються рідною мовою, вони стають органічними для людини та спільноти, вкорінюються в її внутрішній досвід. Іван Огієнко наголошує, що мова є «ґрунтом віри», тобто духовним середовищем, у якому релігійні цінності проростають і набувають життєвої сили. Через рідну мову віра стає не зовнішнім догматом, а внутрішнім переконанням, доступним і зрозумілим кожному.

Варто підкреслити, що сакральність у ваченні Івана Огієнка має не лише релігійне, а й морально-етичне підґрунтя. Мова – це мірило духовної чистоти народу, показник його культури та освіченості. Митрополит Іларіон наголошує: *«На кожному кроці й кожної хвилини: охороняй честь своєї рідної мови, як свою власну, і більше того – як честь своєї нації. Хто не береже чести своєї рідної мови, той підкопує основи своєї нації»* [2, с. 38]. У цьому вислові слово набуває функції морального критерію: ставлення до рідної мови є мірилом внутрішньої гідності людини. Таким чином, сакральність мови виявляється через її етичний статус – мова стає символом чесності, віри, любові до ближнього.

Важливо, що Іван Огієнко послідовно формує національну концепцію сакральності слова, де центральним є поняття «рідності». Для нього рідна мова – це насамперед духовний зв'язок із предками. *«Рідна мова – це мова наших батьків і прабаб'яків, дідів і прадідів, це мова того народу, з якого ми колись вийшли. Того народу, що породив нашу родину Рідна мова – це найголовніша основа існування народу, як окремої нації: без окремої своєї мови нема як самостійного народу нема самостійної нації, нема – самостійної церкви, нема самостійної культури. Бо рідна мова – то основа нашої віри, нашої історії, нашої культури, нашої церкви, як жива душа народу як жива душа нації»* [2, с. 108], – зазначає вчений-мовознавець. У висловлюванні простежуємо глибинну спорідненість сакрального і національного: мова – священний дар, жива пам'ять роду, духовна спадкоємність поколінь.

Іван Огієнко не лише проголошує цю ідею, а й реалізує її через низку стилістичних прийомів. Мова аналізованої книги насичена епітетами з пози-

тивним оцінним значенням («свята мова», «дорога спадщина», «божественне слово»), анафорами, складними синтаксичними конструкціями. Часті вигуки «Любімо!», «Шануймо!», «Бережімо!», «Примножуймо!», «Плекаймо!» надають тексту ритмічної урочистості, патетичності. Такі слововживання не випадкові: вони підсилюють відчуття сакральності, перетворюють мовлення на форму молитви. У такий спосіб сам текст репрезентує те, про що говорить автор – так званий словесний простір духовної дії.

Цікаво, що Огієнко розглядає й практичний вимір сакральності мови – через освіту та родинне виховання. Він переконаний: «Мову треба плекати змалку, бо це наш найперший скарб. У родині, де лунає рідне слово, живе Бог і любов». Це твердження розширює межі сакральності до побутового рівня: звичайне сімейне мовлення стає формою духовного життя. Через це уявлення мова перестає бути абстрактною категорією – вона входить у кожен аспект буття, стаючи щоденним ритуалом єднання людини з національною душею.

Сакралізуючи мову, Іван Огієнко водночас застерігає від фальшивої, поверхової релігійності. «Любов до мови не може бути тільки словом. Вона мусить бути ділом – у навчанні, у книжці, у щоденному слові». У цьому виявляється його прагматичний, просвітницький підхід: духовність мови повинна проявлятися в діяльності, а не лише в емоційній риториці. Сакральне для Огієнка не означає відірване від життя – навпаки, це спосіб його осмислення, спосіб зберегти моральну сталість у щоденності.

Мовна концепція Огієнка є унікальним поєднанням філософії, теології та лінгвістики. Його твердження «У мові народу – його святиня» можна вважати квінтесенцією всього вчення. Мова стає для нього одночасно храмом і шляхом до цього храму: вона освячує людину через слово, надаючи їй духовну опору. У цьому контексті «Рідна мова» – не лише наукова праця, а й духовний маніфест, у якому слово – предмет віри, культури й морального обов'язку.

Таким чином, сакральний вимір мови у філософії Івана Огієнка проявляється у кількох вимірах – релігійному (мова як Божий дар), національному (мова як душа народу), моральному (мова як мірило гідності) й освітньо-культурному (мова як шлях духовного виховання). Усі ці аспекти формують цілісну концепцію, у центрі якої – ідея духовного служіння слову. Мова постає у нього як міст між земним і вічним, між людиною й Богом, між минулим і майбутнім нації. Саме тому, за словами вченого, «збереження мови – це збереження душі», і ця теза звучить сьогодні не менш актуально, ніж у час, коли вона була написана.

У мовній тканині книги «Рідна мова» виявляється ціла система лінгвальних засобів сакралізації, які підсилюють духовний зміст висловів і надають їм символічного виміру. Одним із провідних є лексико-семантичний рівень, на якому сакральність виражається через уживання релігійно маркованої лексики: Бог, дух, святиня, обєріг, дар, храм, молитва, гріх, благословення, душа, світло, любов. Вони функціонують не лише у своєму прямому богословському значенні, а й метафорично – як означення духовної сили мови. Наприклад, у вислові «Мова – це наш храм духу» семантика слова храм переноситься на сферу духовної культури: мова постає місцем присутності священного, осередком гармонії та світла.

Ця метафора храму не є випадковою: вона системно повторюється у тексті, утворюючи метафоричне поле сакральності. Подібну структуру мають вислови: «Мова – це наша святиня», «Слово рідне – молитва народу», «Мова – благословення Боже». Через такі образи автор здійснює семантичне наближення мови до релігійного об'єкта поклоніння. Водночас вони виконують дидактичну функцію: читач залучається до сприйняття слова не як звичного інструмента комунікації, а як джерела духовного очищення.

На морфологічному рівні сакральність виявляється у перевазі форм, що позначають узагальнено-високі поняття: іменники у формі однини (мова, слово, дух, народ, душа), відсутність конкретизації, вживання великої літери для означення морально-ціннісних понять (Мова, Рідна, Слово). Таке написання має символічний характер і підсилює відчуття урочистості. Огієнко свідомо вдається до мовного піднесення, перетворюючи лінгвістичний текст на текст-проповідь.

Синтаксис праці також пронизаний духовною емоційністю. Автор часто вживає риторичні запитання: «Хто ж, як не мова, тримає нас укупі?», «Чи може народ жити без своєї святини?». Такі конструкції не лише емоційно збуджують увагу, а й надають текстові ритуальної інтонації. Вони формують комунікативну взаємодію між автором і читачем, подібну до проповідницького діалогу. Риторичні вигуки «Любімо!», «Плекаймо!», «Шануймо!» утворюють ритм молитовного звернення – своєрідну літургію слова.

Стилістично книга «Рідна мова» тяжіє до гомілетичного (проповідницького) жанру, що характерно для духовної літератури. Автор поєднує науковий виклад із моральним повчанням, використовуючи анафори й паралелізми: «Мова – це сила народу. Мова – це його обличчя. Мова – це його душа». Таке повторення творить ритмічну гармонію, нагадуючи біблійний стиль і водночас підкреслюючи головну тезу – мова тотожна духовній сутності людини.

Важливим аспектом є оцінно-емоційний шар тексту. Для автора характерна висока частотність слів з позитивною конотацією: свята, чиста, велика, рідна, дорога, правдива, жива. Вони формують аксіологічне поле добра, світла, істини, що підсилює духовну тональність тексту. Наприклад, вислів «Мова – чиста криниця нашої душі» поєднує в собі метафори чистоти та води – традиційні біблійні символи очищення. Завдяки цим образам створюється відчуття святості слова як живої субстанції, здатної омити й відродити людину.

На прагматичному рівні Іван Огієнко прагне через слово продемонструвати рівень відповідальності кожного громадянина за духовне збереження нації. Відтак праця «Рідна мова» має чітко виражену дидактичну мету: відтворити, що байдухність до мови є духовним гріхом. «Соромлення рідної мови батьками – дошкульна *зрада* свого народу та найбільший *гріх* і супроти дітей і своєї нації» [2, с. 62], – наголошує мовознавець, уживаючи емоційно забарвлені лексеми *зрада*, *гріх*. У релігійному контексті воно асоціюється з гріхом Юди, що підкреслює моральну неприйнятність зневаги до свого слова.

Особливу увагу митрополит Іларіон приділяє взаємозв'язку мови, віри і культури. У книзі неодноразово повторюється думка, що «*Кожна віра найміцніше зв'язана з рідною мовою народу, бо рідна мова – то основний родючий ґрунт кожної віри. Рідна мова – шлях до Бога*» [2, с. 55]. Тут сакральність переходить у площину антропоцентризму: мова стає середовищем формування моральної особистості. У цьому виявляється гуманістичний характер огієнківської філософії слова – мова не лише священна, а й є засобом виховання особистості, вона формує людину як духовну істоту.

У контексті поглядів Івана Огієнка сакральність мови має ще один важливий аспект – історико-національний. Учений переконаний, що через мову відбувається неперервність буття нації: «*Рідна мова – то серце народу. Гине мова – гине народ*». Цей вислів став змістовою домінантою книги «Рідна мова». У ньому сакральність виявляється через тотожність мови і життя: втрата слова прирівнюється до духовної смерті, а плекання мови – до акту воскресіння.

Із філософського погляду концепція Огієнка близька до феноменологічного розуміння мови як простору буття духу (М. Гайдеггер, Г. Штайнер). Проте, на відміну від європейських мислителів, він надає цьому аспектові національ-

но-християнського змісту. Для науковця сакральність мови – не абстрактна категорія, а конкретна життєва привілеяція. У цьому полягає унікальність його лінгвофілософії: вона об'єднує наукову, релігійну й патріотичну засади.

Важливим є також питання етики мовлення, яке Іван Огієнко розглядає як складник сакрального статусу слова. Науковець застерігає: «*Пам'ятаймо, що народодобвиство можна чинити не тільки фізично, але й духовно, – через «обездушення» нашої мови. Повикидати з нашої мови всі її притаманні чи питомі особливості, навчити цього через школу та пресу нове покоління – і духовне ші народодобвиство в мові готове...*» [2, с. 228–229]. Така позиція відтворює ідею мовної сакральності як фундаменту духовної безпеки народу: для видатного мислителя руйнування мовної цілісності – це те ж саме, що руйнування душі нації. Він наголошує, що знецінення питомих мовних рис веде до втрати історичної пам'яті, моральної сили та релігійно-культурної тягlosti. У цьому контексті етика мовлення є не лише комунікативною нормою, а й обов'язком перед священним словом, відповідальністю за його чистоту, життєздатність і духовну глибину. Таке розуміння об'єднує мовну культуру, національну ідентичність і сакральний вимір мови в єдину систему, де кожне слово має внутрішню вартість і впливає на духовне майбутнє спільноти.

У кінцевих розділах «Рідної мови» Іван Огієнко в афористичній манері резюлює концепцію утвердження рідного слова: «Українська мова – це найбільш а духовна сила і українця, а коли духовна, то й всеістотна, бо вона зростає від духової» [2, с. 109]. Відтак науковець наголошує, що джерело життєздатності нації – не у зовнішніх атрибутах, а у внутрішній духовній енергії, яку народ черпає саме з рідного слова. Мова є не лише засобом спілкування, а формою духовного буття, що пронизує всі інші вияви національного життя. Коли Іван Огієнко підкреслює її «всеістотний» характер, він фактично стверджує її здатність творити людину й спільноту зсередини, бути тією основою, від якого розгортається культура, історична пам'ять і віра. Якщо мова є духовною силою, то вона має бути живою й дієвою в усіх вимірах повсякденності, щоб підтримувати цілісність і неперервність національного духу.

Таким чином, у книзі «Рідна мова» Іван Огієнко створює модель мовної святості, що ґрунтується на кількох принципах:

- онтологічному – мова є проявом Божого дару і сутності людини;
- національному – мова є основою духовного єднання народу;
- моральному – ставлення до мови відображає рівень гідності та віри;
- педагогічному – плекання мови є формою виховання любові й служіння.

Кожен із цих вимірів підкріплено відповідними мовними засобами, що робить текст аналізованого твору не просто науковим трактатом, а духовною декларацією кожного свідомого громадянина.

Висновки. Отже, «Рідна мова» Івана Огієнка – це зразок української сакральної лінгвофілософії, у якій мова є своєрідним центром духовного всесвіту. Через метафори, символи, повтори й емоційно-оцінні конструкції автор перетворює мовознавчий текст на своєрідну проповідь любові до слова. Ідеї митрополита не втратили актуальності й сьогодні: у сучасних умовах глобалізації й культурних викликів вони нагадують, що збереження рідної мови є актом духовного самоствердження, а слово – не лише засіб спілкування, а й форма буття нації у вічності.

Список використаних джерел і літератури:

1. Кримський С. Б. Філософія – авангард духи чи літургія смислу? Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. Київ: Знання, 2012. С. 15–27.

2. Огієнко І. (митрополит Іларіон). Рідна мова / упоряд., авт. передмови та коментарів М. С. Тимошик. Київ: Наш а культура і наука, 2010. 436 с.
3. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970–1980.
4. Ярунчик А. І. Мова в духовному бутті людини. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Вип. 47. С. 86–91.

References:

1. Krymskyi, S. B. (2012). *Filosofia – avanhard dukhy chy liturhiia smyslu?* [Philosophy – the vanguard of the spirit or the liturgy of meaning?] *Filosofia: khrestomatia (vid vytokiv do sohodennia): navch. posib.* [Philosophy: Reader (from origins to the present)]. Kyiv: Znannia. S. 15–27. (in Ukr.).
2. Ohienko, I. (Metropolitan Ilarion) (2010). *Ridna mova* [Native language]. Kyiv: *Nasha kultura i nauka.* (in Ukr.).
3. *Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes* [Dictionary of the Ukrainian language] (1970–1980) / I. K. Bilodid (Ed). Kyiv: *Naukova dumka.* (in Ukr.).
4. Yarunchyk, A. I. (n.d.). *Mova v dukhovnomu butti liudyny.* [Language in the spiritual being of a person]. *Aktualni problemy filosofii ta sotsiologii.* [Current problems of philosophy and sociology]. Vyp. 47. S. 86–91. (in Ukr.).

Zoresslava Shevchuk

THE SACRED DIMENSION OF LANGUAGE: INTERPRETING IVAN OHIIENKO'S LINGUO-PHILOSOPHICAL CONCEPT (based on the book «Ridna mova»)

The article explores the sacred dimension of language in Ivan Ohiienko's linguistic and philosophical conception, based on a detailed analysis of his work «The Native Language». The study emphasizes the relevance of examining Ohiienko's ideas within contemporary linguistics, where the issues of national identity, spiritual culture, and the axiological status of language remain central. Ohiienko conceptualizes language as a divine gift, a spiritual essence, and the core of national existence. His text combines scientific reasoning with homiletic discourse, employing religiously marked vocabulary (spirit, blessing, temple, sanctity), metaphorical models («language is the temple of the nation's soul», «native word is the people's prayer»), and rhythmic repetitions that evoke the tone of a liturgical sermon. Such linguistic means construct a symbolic space where language functions not only as a communicative tool but as a sacred value that embodies cultural memory and moral responsibility.

The analysis demonstrates that Ohiienko's approach integrates ontological, ethical, and national components: he perceives language as the foundation of spiritual unity, a criterion of cultural authenticity, and an instrument of ethical self-formation. Special attention is given to the author's idea of «linguistic holiness», manifested in the call to preserve the purity of speech and treat the native word with respect. The article highlights the relevance of Ohiienko's thought in modern socio-cultural conditions, as his vision counteracts the threats of linguistic erosion and strengthens national resilience through the sacralization of language. The study thus reveals Ohiienko's work as a significant contribution to Ukrainian linguistic philosophy and cultural theology, offering a holistic model of understanding language as a spiritual phenomenon, a cultural symbol, and a moral imperative for the individual and the nation.

Key words: sacredness of language, Ivan Ohiienko, linguistic philosophy, spirituality, national identity, metaphor; evaluative value, language ethics.

Отримано: 08.09.2025 р.